

Το Πρόβλημα της Εργοδότησης των Προσόντούχων Βιβλιοθηκονόμων

Από Γιούλα Μονιάτη
Πτυχιούχο Βιβλιοθηκονομίας

Με μεγάλο ενθουσιασμό και αγάπη για το επάγγελμα του βιβλιοθηκάρου ξεκινήσαμε τις σπουδές μας στην σχολή Βιβλιοθηκονομίας. Ακολουθήσαμε το επάγγελμα αυτό γιατί πραγματικά μας άρεσε και είχαμε υπόψη μας τη σοβαρότητα και υπευθυνότητα της δουλειάς που υπάρχει στη βιβλιοθήκη. Το Υπουργείο Παιδείας με την καθοδήγηση του στο ξεκίνημα μας, μας ενθάρρυνε ότι με την αποφοίτησή μας από τη σχολή Βιβλιοθηκονομίας θα είναι πολύ εύκολη η εργοδότηση μας σε βιβλιοθήκες λόγω έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού για την επάνδρωση των βιβλιοθηκών στην Κύπρο.

Τώρα που τελειώσαμε τη σχολή και γυρίσαμε στην Κύπρο εδώ και μερικά χρόνια βλέπουμε με μεγάλη μας λύπη όλο αυτό τον ενθουσιασμό και τα όνειρά μας για επαγγελματική αποκατάσταση να κρεμνίζονται. Το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας που μας ενθάρρυνε και μας δημιούργησε μια μεγάλη αγάπη και ζήλο στο επάγγελμά μας δεν μας αξιοποιεί τώρα αλλά βρισκόμαστε μπροστά σε αδιέξοδα και προβληματισμούς.

Παρά τα μεγάλα ποσά που ξοδεύονται από το κράτος για τη δημιουργία και λειτουργία βιβλιοθηκών, αρχείων και κέντρων πληροφοριών και τεκμηρίωσης οι υπηρεσίες που προσφέρουν τα ιδρύματα αυτά δεν είναι του επιπέδου που έπρεπε να είναι και φυσικά δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες και προσδοκίες του κοινού που έχουν ταχτεί να εξυπηρετούν. Μια από τις κύριες αιτίες είναι γιατί υστερούν τρομακτικά σε οργάνωση και αυτό οφείλεται στο ότι τα ιδρύματα αυτά επανδρώνονται στην πλειοψηφία τους με προσωπικό το οποίο είναι ανειδίκευτο σε βιβλιοθηκονομικά θέματα. Το γεγονός αυτό μας απογοητεύει πάρα πολύ γιατί ο αριθμός των προσόντούχων ανέργων βιβλιοθηκονόμων συνεχώς αυξάνεται ενώ οι βιβλιοθήκες στερούνται εξειδικευμένου προσωπικού.

Τη μεγάλη αυτή απογοήτευση μας μπορούμε να τη δικαιολογήσουμε δίνοντας χειροπιαστά παραδείγματα.

1. Το Υπουργείο Παιδείας προκήρυξε στην επίσημη εφημερίδα της Κυβέρνησης κενή θέση Επιμελητή 3ης τάξης σε σχολεία μέσης Παιδείας καθήκοντα της οποίας υποδεικνύει ότι μεταξύ άλλων είναι και η οργάνωση και λειτουργία σχολικής βιβλιοθήκης. Τα αναγκαία όμως προσόντα για υποψηφιότητα στη θέση αυτή είναι: Απολυτήριο Μέσης Παιδείας, Κυβερνητικές Εξετάσεις και Intermediate στη Λογιστική. Έτσι λοιπόν εμείς οι πτυχιούχοι βιβλιοθηκονόμοι αποκλειόμαστε αυτόματα από κάθε δυνατότητα υποψηφιότητας επειδή δεν έχουμε Κυβερνητικές Εξετάσεις και Intermediate στη Λογιστική, προσόντα τα οποία δεν είναι τόσο χρήσιμα για την οργάνωση και λειτουργία μιας βιβλιοθήκης.
2. Στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες οι θέσεις που προκηρύσσονται δέχονται αιτήσεις και από υποψηφίους οι οποίοι δεν έχουν καμιά σχέση με το επάγγελμα του Βιβλιοθηκονόμου. Ο δε διαγωνισμός γίνεται πάνω σε θέματα άλλων γνώσεων και όχι Βιβλιοθηκονομίας που αφορά την ίδια τη θέση. Έτσι και πάλιν εμείς οι ειδικευμένοι βιβλιοθηκάριοι μένουμε κάπου στο περιθώριο.
3. Είναι σχεδόν κοινή πρακτική στην Κύπρο οι βιβλιοθήκες να επανδρώ-

νονται με αποσπασμένους δασκάλους, καθηγητές, επιμελητές, γραφείς, σχεδιαστές, κλητήρες. Έτσι οι θέσεις οι οποίες λογικά ανήκουν εξ ολοκλήρου σε πτυχιούχους βιβλιοθηκονόμους κρατούνται από άτομα τα οποία δεν έχουν καμιά σχέση με θέματα βιβλιοθηκονομίας.

4. Τα τελευταία δύο χρόνια διοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας εκπαιδευτικά σεμινάρια για επιμελητές των σχολείων πάνω σε θέματα Βιβλιοθηκονομίας με αποτέλεσμα να δημιουργείται η εντύπωση στα σχολεία ότι τώρα, οι σχολικές βιβλιοθήκες μπορούν να οργανωθούν και να λειτουργήσουν σωστά, άρα δεν υπάρχει ανάγκη της δικής μας εργοδότησης. Αυτό το πράγμα είναι απαράδεκτο, γιατί και οι ίδιοι αυτοί επιμελητές όταν αντιληφθούν το μέγεθος της γνώσης που χρειάζεται αλλά και το φόρτο της δουλειάς που υπάρχει μέσα στη βιβλιοθήκη προτιμούν να την εγκαταλείπουν και να αναλαμβάνουν οποιαδήποτε άλλη γραφειακή εργασία μέσα στο σχολείο. Αυτό δείχνει πόσο σοβαρή δουλειά γίνεται στη βιβλιοθήκη και γι' αυτό πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα στα οποία θα αναφερθώ πιο κάτω στις εισηγήσεις.
5. Οι προσλήψεις σε κενές θέσεις στην Περιοδεύουσα Βιβλιοθήκη του Υπουργείου Παιδείας εγίνοντο μέχρι τώρα χωρίς να θεωρείται σαν απαραίτητο προσόν το δίπλωμα Βιβλιοθηκονομίας. Τώρα βλέπουμε με ευχαρίστηση μας πως ανταποκρινόμενο σε έκκληση της Κυπριακής Ένωσης Επαγγελματιών Βιβλιοθηκονόμων, το Υπουργείο Παιδείας έχει αλλάξει το σχέδιο υπηρεσίας κι έτσι σε κενή θέση που προκήρυξε τελευταία στην Περιοδεύουσα Βιβλιοθήκη θέτει σαν κριτήριο υποψηφιότητας δίπλωμα Βιβλιοθηκονομίας.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Μετά από όσα έχω αναφέρει πιο πάνω εισηγούμαι τα ακόλουθα:

1. Αλλαγή του Σχεδίου Υπηρεσίας στην πρόσληψη Επιμελητών για την επάνδρωση θέσεων σχολικών βιβλιοθηκών. Δηλ. οι κενές θέσεις που προορίζονται για την επάνδρωση σχολικών βιβλιοθηκών να μετατραπούν σε θέσεις βιβλιοθηκονόμου. Μπορούμε να δικαιολογήσουμε την εισήγηση μας ως εξής: Η επάνδρωση των σχολικών βιβλιοθηκών με επιμελητές δεν πρέπει να θεωρείται ικανοποιητική γιατί, παρουσιάζει κενά πολλά και σοβαρά μειονεκτήματα όπως:
 - α) στέρηση των βιβλιοθηκών από εξειδικευμένο στη βιβλιοθηκονομία προσωπικό,
 - β) συχνή μετακίνηση του προσωπικού της βιβλιοθήκης σε άλλες σχολικές δραστηριότητες με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εκπαίδευση και η ταύτιση του υπεύθυνου της βιβλιοθήκης με το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου,
 - γ) σπουδασμένοι βιβλιοθηκονόμοι δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι για τις θέσεις του επιμελητή γιατί δεν έχουν τη λογιστική ή την Κυβερ-

νητική εξέταση έστω και αν μερικοί από τους επιμελητές που θα προσληφθούν προορίζονται να χρησιμοποιηθούν, για την οργάνωση και λειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών.

2. Οι κενές θέσεις που προκηρύσσονται από τους Δήμους με προορισμό την επάνδρωση των Δημοτικών Βιβλιοθηκών τους να απαιτούν σαν απαραίτητο προσόν για δικαίωμα υποψηφιότητας δίπλωμα Βιβλιοθηκονομίας. Πιστεύουμε ότι για να πετύχει αυτό, καλό θα είναι να σταλεί από την Ένωση Επαγγελματιών Βιβλιοθηκονόμων ένα φυλλάδιο που να ενημερώνει τους Δήμους για την ύπαρξη σπουδασμένων βιβλιοθηκονόμων στην Κύπρο και ν' αναπτύσσει τα ευεργετήματα που θα προέλθουν από την εργοδότηση αυτών των προσοντούχων βιβλιοθηκονόμων. Γιατί μια βιβλιοθήκη που οργανώνεται με προσοντούχο προσωπικό λειτουργεί οπωσδήποτε με μεγαλύτερη απόδοση και προσφέρει καλύτερη εξυπηρέτηση στους αναγνώστες της. Εξελίσσεται επίσης σε σημαντική πηγή πνευματικής ακτινοβολίας του ίδιου του Δήμου εφόσον η Βιβλιοθήκη είναι νευραλγικός τομέας γνώσης και πληροφόρησης.
3. Εκ των πραγμάτων επιβάλλεται όπως σταματήσει η επάνδρωση βιβλιοθηκών από άτομα με απόσπαση από άλλα επαγγέλματα χωρίς εξειδικευμένες γνώσεις σε θέματα βιβλιοθήκης. Είναι καιρός πια να ασχοληθεί ο καθένας στο επάγγελμα της ειδικότητάς του που μπορεί να αποδώσει καλύτερα και να μη γίνεται αυτή η ανάμειξη επαγγελμάτων που μόνο ζημιά μπορεί να προκαλέσει. Θεωρούμε απαράδεκτο να υπάρχουν προσοντούχοι βιβλιοθηκονόμοι και να παραμένουν άνεργοι και αναξιοποίητοι όχι από κορεσμό του επαγγέλματος αλλά από ανορθόδοξες νομοτυπικές διατάξεις και ενέργειες.

Θα είναι μεγάλη μας παράλειψη αν δεν τονίσουμε και υποστηρίξουμε την ανάγκη για δημιουργία τάξης βιβλιοθηκονόμων στην Κυβερνητική Υπηρεσία.

Έφθασε ο καιρός πιστεύουμε που πρέπει να αναγνωριστεί και στον τόπο μας το επάγγελμα του βιβλιοθηκονόμου και να δημιουργηθεί στην Κυβέρνηση η ειδική τάξη βιβλιοθηκονόμων ώστε όπως στην περίπτωση των άλλων επαγγελμάτων να διασφαλίζεται η μονιμότητα εργασίας, η επαγγελματική ανέλιξη και η δημιουργία ομοιογένειας, ζήλου, γοήτρου και επαγγελματικής συνείδησης.

Μόνο με αυτή τη βασική προϋπόθεση είναι δυνατό η Κυβέρνηση να ελπίζει πως, με τα ποσά που ξοδεύει κάθε χρόνο, και που υπολογίζονται πάνω από £550,000.-, θα δημιουργήσει σωστά οργανωμένες βιβλιοθήκες που θα είναι σε θέση να ανταποκρίνονται θετικά στις προσδοκίες του κοινού τους και να δικαιολογούν τα ποσά που ξοδεύονται για τη δημιουργία τους.

Συζήτηση - Discussion

Σύνεδρος: Υπάρχουν στην Κύπρο βιβλιοθήκες που λειτουργούν απογεύματα και αργίες. Αν όχι, πρέπει κύριο μέλημα της Ένωσης σας να επιδιώξετε να λειτουργήσουν αυτές τις ώρες και μέρες ώστε ν' αυξηθούν οι ανάγκες σε προσωπικό οπότε θ' αρχίσει σιγά - σιγά και η ανεργία να ελαττώνεται. Δεύτερο έθιξε πολύ καλά η δεσποινίδα το θέμα της στελέχωσης των βιβλιοθηκών με προβληματικούς ανθρώπους. Αν υπάρχει ένας υπάλληλος προβληματικός πρέπει να γίνονται διαβήματα μέσω των Ιατρικών Υπηρεσιών να συνταξιοδοτείται. Η βιβλιοθήκη δεν είναι ο τελευταίος στόχος για να εργάζονται προβληματικοί υπάλληλοι. Τρίτο κάτι που έθιξαν και προηγουμένως οι άλλοι ομιλητές. Για την εφορεία Λευκωσίας δεν υπάρχει πρόβλημα οικονομικό για τον εξοπλισμό των βιβλιοθηκών. Φτάνει να βρεθεί τρόπος καλής λειτουργίας τους. Η εφορεία Λευκωσίας θέλει να λειτουργήσουν απογεύματα και γιορτές οι βιβλιοθήκες. Διαφορετικά δεν είναι διατεθειμένη να στοιβάξει βιβλία να σκονίζονται ανοργάνωτα. Είναι ευχάριστο ότι τελευταία ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας επέδειξε μεγάλο ενδιαφέρον. Επισκέφθηκε τη Σεβέρειο Βιβλιοθήκη και δημιούργησε μια επιτροπή για να μελετήσει όλα τα προβλήματα και περιμένουμε κύριε Πετρίδη ότι σύντομα θα έχουμε αποτελέσματα. Αλλά έχω αυτή την ερώτηση: Έχουμε βιβλιοθήκες που λειτουργούν απογεύματα;

Πετρίδης: Για ν' απαντήσω στο ερώτημα αναφέρω πως στην πόλη της Λευκωσίας είναι η βιβλιοθήκη του Μακάριου Πολιτιστικού Κέντρου που ανοίγει δυο απογεύματα. Το ίδιο και η βιβλιοθήκη του Υπουργείου Παιδείας. Είναι ακόμα και η Κοινοτική Βιβλιοθήκη της Αγλαντζιάς η οποία είναι ανοικτή τ' απογεύματα. Έχει το καλύτερο ωράριο στην Κύπρο. Εκτός τα πρωινά εργάζεται 4 απογεύματα τη βδομάδα 3-7 μ.μ. Αναφέρω επίσης και τις ιδιωτικές βιβλιοθήκες, όπως τη βιβλιοθήκη του ΚΕΜΑ που εργάζεται και απόγευμα, καθώς και τις βιβλιοθήκες του Αμερικανικού Κέντρου Πληροφοριών και του Βρετανικού Συμβουλίου. Στη Λεμεσό είναι η Δημοτική Βιβλιοθήκη που εργάζεται τέσσερα απογεύματα τη βδομάδα, Δευτέρα - Τρίτη - Τετάρτη - Παρασκευή. Το ίδιο και οι Δημοτικές Βιβλιοθήκες Λάρνακας και Πάφου. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι υστερούμε ακόμη πολύ σ' αυτό το θέμα.

Γεωργίου: Θέλω να προσθέσω ότι το πρόβλημα λύεται εύκολα όταν αναλάβει είτε η Εφορεία είτε το Υπουργείο Παιδείας να προσλάβει προσοντούχο προσωπικό με σωστή ανέλιξη, να προσβλέπει δηλαδή σε κάποιο ορατό μέλλον ο βιβλιοθηκονόμος που θα προσληφθεί όπως γίνεται με τους άλλους δημόσιους υπαλλήλους, δημοτικούς και άλλους ημικρατικούς. Τότε είμαι σίγουρος πως ο βιβλιοθηκονόμος θ' αποφασίσει ότι είναι η καριέρα του, είναι το μέλλον του και θα δουλέψει και Σάββατα, Κυριακές και απογεύματα.

Σύνεδρος: Νομίζω ότι οι Σχολικές Βιβλιοθήκες μπορεί να διαδραματίσουν πολύ σημαντικό ρόλο όσο αφορά την ανάπτυξη των βιβλιοθηκών και τη μεγαλύτερη προσέλευση του κοινού στις βιβλιοθήκες, πρώτα στις σχολικές αλλά και μετά στις Λαϊκές, Δημοτικές και Κοινοτικές. Γιατί οι σχολικές βιβλιοθήκες προετοιμάζουν τους χρήστες των άλλων βιβλιοθηκών και είναι παιδεία να χρησιμοποιεί κανείς σωστά τις βιβλιοθήκες. Ο σχολικός βιβλιοθηκάριος είναι παιδαγωγός, δηλαδή θα βοηθήσει το μαθητή να χρησιμοποιεί σωστά τη βιβλιοθήκη, θα τον μάθει να υποβάλλει σωστές και εύστοχες ερωτήσεις για τα θέματα που χρειάζεται πληροφορίες και θα τον βοηθήσει να επιλέγει τα κατάλληλα λογοτεχνικά βιβλία που θα τον βοηθήσουν μετά, έστω και αν δεν συνεχίσει τις σπουδές του, να ανεβάσει το πνευματικό του επίπεδο και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Υστερούμε πολύ την Κύπρο σ' αυτό τον τομέα. Η εισήγησή μου είναι ότι οι σχολικές βιβλιοθήκες είναι σημαντικό να επανδρωθούν με εκπαιδευμένο προσωπικό γιατί ο βιβλιοθηκάριος πρέπει να είναι ενημερωμένος σε πολλά θέματα για να μπορέσει να οργανώσει πιο σωστά το πλούσιο υλικό που περιέχουν οι σχολικές βιβλιοθήκες.

Πρόεδρος: Είναι καθαρό το θέμα σας. Σίγουρα δεν υπάρχει κανένας που να διαφωνεί πάνω σ' αυτή τη θέση.

Σύνεδρος: Ήθελα ν' αναφερθώ σε δυο σημεία της ομιλίας της δ. Μονιάτη. Στο θέμα της θέσης Επιμελητή Γ' τάξης πως στην προκήρυξη ζητούσαν προσόντα Λογιστή ενώ τα καθήκοντα ήταν βιβλιοθηκάριου. Δε νομίζω ότι η θέση Επιμελητή Γ' τάξης περιορίζεται στα καθήκοντα του βιβλιοθηκάριου μόνο αλλά ανάμεσα στα πολλά άλλα καθήκοντα και βιβλιοθηκάριου. Αν ξεχωρίσει η θέση βιβλιοθηκάριου φαντάζομαι να μην ξεχαστεί και ο όρος της πείρας, γιατί υπάρχουν υπάλληλοι που έχουν 15-20 χρόνια πείρας που δεν μπορούμε να παραγράψουμε έναντι αποκλειστικά ενός πτυχίου. Δε λέγω ότι το πτυχίο δεν πρέπει ν' αναγνωριστεί αλλά όχι όμως να προσπαθήσουμε να παραγνωριστούν οι άνθρωποι που κατέχουν πολύχρονη πείρα. Επίσης η αναφορά ότι οι επιμελητές σχολείων εγκαταλείπουν τη βιβλιοθήκη λόγω φόρτου εργασίας δεν αντανakλά όλη την αλήθεια γιατί δεν είναι απλώς ο φόρτος εργασίας αλλά είναι γιατί δεν έχουν τη σωστή εκτίμηση από τους προϊσταμένους τους και από τους συναδέλφους καμιά φορά ότι πραγματικά υπάρχει όγκος εργασίας στη βιβλιοθήκη και δουλεύουν. Εκτίμηση της δουλειάς τους δεν έχουν, δεν βρίσκουν. Εξάλλου μαζί με τη βιβλιοθήκη οι βιβλιοθηκάριοι των σχολείων εκτελούν γραμματειακά και λογιστικά καθήκοντα και κάμνουν ακόμα αναπλήρωση των καθηγητών που απουσιάζουν. Η βιβλιοθήκη γίνεται αίθουσα προβολών με συσκότιση καθημερινά για ώρες ολόκληρες και ο βιβλιοθηκάριος ασχολείται είτε με την εισαγωγή των βαθμών, είτε με το ταμείο ή ό,τι άλλο ήθελε παρουσιαστεί απρόοπτα. Είναι αυτά όλα που αναγκάζουν τον υπάλληλο να σκεφτεί «αφού είμαι στη βιβλιοθήκη και δεν εργάζομαι για τη βιβλιοθήκη και δεν αναγνωρίζει κανένας τη δουλειά μου, γιατί να παραμένω στη βιβλιοθήκη.» Είναι γι' αυτό που αφήνουν τη βιβλιοθήκη οι

επιμελητές. Δεν είναι γιατί δεν αρέσει η δουλειά της βιβλιοθήκης, επειδή υπάρχει μεγάλος φόρτος εργασίας.

Μονιάτη: Αναγνωρίζουμε την πείρα των επιμελητών βιβλιοθηκαρίων, αλλά εγώ αναφέρθηκα στις νέες θέσεις που προκηρύσσονται, οπότε οι νέοι αιτητές δεν έχουν καμιά πείρα στη βιβλιοθήκη και δεν υπάρχει δικαιολογία να μην προσλαμβάνονται προσοντούχοι βιβλιοθηκονόμοι. Όταν καταχωρωθεί το επάγγελμα, όταν δημιουργηθεί στην Κυβερνητική Υπηρεσία η Τάξη Βιβλιοθηκαρίων δεν θα συμβαίνουν αυτά που αναφέρθηκαν, ότι τώρα ο υπεύθυνος της βιβλιοθήκης φορτώνεται και με άλλες ευθύνες και γι' αυτό φεύγει από τη βιβλιοθήκη και όχι από το φόρτο εργασίας της βιβλιοθήκης.

Σύνεδρος: Συνεχώς ακούουμε τί πρέπει να γίνει και τί πρέπει να γίνει. Αυτά που πρέπει να γίνουν θα τα δούμε, ελπίζουμε, στο μέλλον. Στο παρόν τί γίνεται για να μπορούμε να δουλέψουμε και να είμαστε χρήσιμοι στις βιβλιοθήκες που εργαζόμαστε; Δε βρίσκουμε συμπαράσταση από κανένα. Όμως θέλουν να δουλεύουμε και θέλουν να επιτύχουμε. Τί πρέπει να γίνει εδώ και τώρα;

Πρόεδρος: Φαίνεται ότι σ' αυτό τον τομέα έχει να κάνει πολλά η Ένωσάς. Ν' αγωνισθεί ώστε να πεισθούν οι αρμόδιοι ότι οι βιβλιοθήκες δεν είναι ο 5ος τροχός της άμαξας και πρέπει να δοθεί η δέουσα σημασία και η δέουσα χρηματοδότηση ώστε οι βιβλιοθήκες να λειτουργούν σωστά. Πιστεύω πως αυτό είναι ένα από τα συμπεράσματα τα οποία θα βγουν απ' αυτό το συμπόσιο. Προς πληροφορία σας οι βουλευτές ενδιαφέρθηκαν να πάρουν αντίγραφο των συμπερασμάτων αυτού του συμποσίου και επειδή συμπίπτει ευτυχώς την ερχόμενη Πέμπτη να είναι η συζήτηση για το θέμα της Κυπριακής Βιβλιοθήκης, πολλά απ' αυτά που λέμε σήμερα θα δοθεί η ευκαιρία να λεχθούν και ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Νομίζω έχουμε συμπληρώσει κι αυτή τη σύνοδο και αισίως προχωρούμε στην τέταρτη και τελευταία που έχει τίτλο «Οι τελευταίες εξελίξεις στον τομέα των βιβλιοθηκών και της βιβλιοθηκονομίας στην Κύπρο».

Για το ενδιαφέρον αυτό θέμα θα μας μιλήσει ο κ. Σάββας Πειριδής Επιθεωρητής Βιβλιοθηκών στο Υπουργείο Παιδείας.